

کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی از دیدگاه دانشجویان کارشناسی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

مرضیه موسوی^۱، سعید محمدزاده^۲، کبری شبانی^۳

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

۲- استادیار ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

چکیده

محیط یادگیری شامل همه ی امکان های فیزیکی، روانی، عاطفی و عامل های فرهنگی - اجتماعی ای است که بر رشد و تعالی یادگیرنده در یک موسسه آموزشی تاثیر می گذارند. این پژوهش با هدف شناسایی عامل های مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی از دیدگاه دانشجویان کارشناسی در دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان انجام شد. روش تحقیق توصیفی بود. جامعه آماری پژوهش دانشجویان سال چهارم مقطع کارشناسی دانشگاه یاد شده به شمار ۲۳۵ تن بود. حجم نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان ۱۴۵ نفر تعیین و به شیوه نمونه گیری طبقه ای متناسب با حجم طبقه گزینش شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ی محقق ساخته بود که روایی آن توسط گروهی از اعضای هیأت علمی ترویج و آموزش کشاورزی تایید شد و پایایی آن نیز با استفاده از آلفا کرونباخ (۰/۹۶) مورد تایید قرار گرفت. نتایج نشان دادند که از دیدگاه پاسخگویان مؤلفه ی فرآیند دوره های کارآموزی کشاورزی در حد مطلوب، مؤلفه ی درون داد در حد نامطلوب و به طور کلی محیط یادگیری دوره کارآموزی به نسبت نامطلوب می باشد. با استفاده از تحلیل عاملی، متغیرهای مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی در پنج عامل: شرایط و امکانات مرکز کارآموزی، عملکرد مربی دوره کارآموزی، کارکرد دوسویه دانشگاه و مراکز دوره کارآموزی، محتوای آموزشی، و برنامه ریزی آموزشی دسته بندی شدند که از این میان، عامل شرایط و امکانات مرکز کارآموزی بیشترین واریانس را تبیین کرده و این پنج متغیر/عامل ۵۷/۱۷ درصد از واریانس کل متغیرها را تبیین می کنند.

کلید واژه ها: کارآموزی کشاورزی، کیفیت محیط یادگیری، امکانات کارآموزی

نویسنده ی مسئول: مرضیه موسوی

رایانامه: marziehmousavi66@yahoo.com

دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۲۳؛ پذیرش: ۱۳۹۳/۷/۲۳

مقدمه

رشد و تعالی هر جامعه ای متأثر از نیروی انسانی آموزش دیده آن است. دست یابی به بهره وری و بهبود کیفیت و افزایش اثربخشی نظام آموزشی را می توان اثرگذارترین عامل در توسعه کشورها دانست. تربیت نیروی انسانی کارآمد و ماهر نوعی سرمایه گذاری به شمار می آید و مهم ترین عامل موفقیت در تحقق هدف های گوناگون یک کشور است. یکی از راه های مطمئن افزایش بهره وری و کارآمدی افراد، آموزش های موثر و سازنده آنان است (بارانی و همکاران، ۱۳۸۸).

آموزش، یک گام بسیار مهم مشارکت یادگیرندگان در فعالیت های آموزشی است که تحت تاثیر انگیزه و ادراک آنان از ارتباط قرار می گیرد. این موضوع به نوبه خود می تواند آموزه های پیشین یادگیرنده، سبک های یادگیری و زمینه و محیط یادگیری که در آن یادگیری رخ دهد را تحت تاثیر قرار دهد. در نظریه های یادگیری بزرگسالان، آموزش را ایجاد زمینه و شرایط مساعد برای یادگیری، انتقال دانش و مشارکت دادن یادگیرنده در مهارت ها و تخصص های مختلف بیان می کنند (هاچینسون، ۲۰۰۳).

ماهیت محیط های آموزشی و این که چگونه می توان آنها را به سود یادگیری یادگیرنده بهبود بخشید، از چالش های آموزش عالی به شمار می آید. محیط یادگیری شامل شرایط محیط فیزیکی، روانی و یا عاطفی و تأثیرگذاری های اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر رشد و تعالی فرد یادگیرنده در سازمان آموزشی است (دی، ۲۰۰۹). هر چیزی که در کلاس درس، گروه، دانشکده و یا دانشگاه رخ می دهد به عنوان محیط یادگیری تعریف شده است. سنجش محیط یادگیری یعنی ارزیابی آنچه در محیط آموزشی رخ می دهد و چگونگی رخداد آن می باشد و این یکی از شیوه های ارزیابی ماهیت عملکرد در مراکز آموزشی است (ال آید و شیک، ۲۰۰۸).

یکی از ویژگی های نظام آموزش کشاورزی، در هم تنیدگی آموزش نظری و آموزش عملی مبتنی بر هم آمیزی و هم آموزی نظریه و عمل است. آموزش های عملی بایست با آموزش های کلاسی هم آهنگ باشند. این دسته از آموزش ها نه تنها باید بر انتقال دانش و مهارت های مرتبط با نیازهای جامعه کشاورزی محلی تأکید کنند،

بلکه لازم است به گونه ای طراحی شوند که دانشجویان را به برقراری ارتباط مؤثر با جامعه قادر سازند. در آموزش کشاورزی، همواره بر یادگیری همراه با عمل تأکید شده است. آموزش عملی کشاورزی می باید طوری باشد که مهارت های آموخته شده در کلاس درس، در موقعیت زندگی واقعی فراگیران به کار گرفته شود (محبوبی و شریف زاده، ۱۳۸۸).

نگاهی به پیشینه ی آموزش در بخش کشاورزی گویای آن است که میزان سرمایه گذاری و توجه به آن در ابعاد مختلف متناسب با آموزش، شاخص ها و معیارهای اشتغال، منابع در اختیار، شاغلان و بهره برداران این بخش (حدود ۳/۵ میلیون بهره بردار) هم سو و هم خوان با نیازهای کشور نبوده است. در این راستا، نباید تلاش در خور توجه دانشگاه ها و مراکزهای آموزش عالی کشاورزی را برای تربیت نیروهای متخصص نادیده گرفت.

اما، تمرکز بر آموختن دانش نظری به جای دانش علمی-کاربردی، بی توجهی به پرورش خلاقیت و نوآوری در فراگیران، تناسب نداشتن محتوای برنامه های آموزشی با شرایط و نیازهای بازار کار، نبود جدیت لازم در آموزش درس های عملی، نبود مدرسان کارآموده و با تجربه برای تدریس درس های عملی و ناکارآمدی دانش آموختگان نظام آموزش عالی کشور در عرصه کار، به ویژه در بخش کشاورزی از نارسایی های این نظام می باشد (لیث و همکاران، ۱۳۹۱).

بر همین پایه، بیشتر دانش آموختگان، به ویژه دانش آموختگان کشاورزی، به هنگام ورود به بازار کار، توانمندی های لازم برای برآوردن انتظارات پیش روی خود را نداشته و باید مدتی را صرف به دست آوردن تجربه کنند تا بتوانند با تلفیق دانش نظری خود و تجربه و دانش عملی به دست آمده از محیط کار یا دوره های آموزشی ضمن خدمت، به افرادی کارآمد و ماهر تبدیل شوند (عطائی و همکاران، ۱۳۹۲).

یکی از هدف های اصلی آموزش عالی، به ویژه آموزش عالی کشاورزی، آماده سازی دانشجویان برای فعالیت های حرفه ای در آینده است. به طور سنتی، تحصیلات دانشگاهی بر آموزش دانش نظری بیشتر تأکید دارند. اما، فعالیت کشاورزی به مثابه یک صنعت نیازمند مهارت ها

خواسته‌ها و استانداردهای مناسب برای فعالیت‌های حرفه‌ای را به عنوان هدف‌های کارآموزی دانشجویان بیان کرده است. هنری و همکاران (۲۰۰۱)، اظهار می‌دارند که کارآموزی تجربه‌های آموزشی مبتنی بر کار است که برای موفق شدن، نیازمند همکاری دانشگاه‌ها، کارفرمایان، و دانشجویان می‌باشد. دانشجویان می‌توانند از کارآموزی برای دست‌یابی به تجربه‌ها در جهان واقعی استفاده کنند. هم‌چنین، عنصرهایی که برای موفقیت برنامه‌های کارآموزی مهم هستند، شامل: تنظیم و حفظ هدف‌های برنامه کارآموزی؛ توسعه فرصت‌ها و مکان‌های کارآموزی؛ صدور گواهینامه؛ ارزیابی یادگیری کارآموزان و ارزیابی ماهیت برنامه کارآموزی می‌باشند.

درس کارآموزی یکی از واحدهای عملی مهم برای دانشجویان رشته‌های کشاورزی در مقطع کارشناسی است که به طور معمول پس از نیمسال ششم در فصل تابستان ارائه می‌شود. بهبود و ساماندهی این واحد درسی نقش مهمی در ارتقای کیفیت و اثربخشی فرایند تدریس - یادگیری در آموزش کشاورزی خواهد داشت (شریف‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱). بنابراین، توجه بیشتر به آموزش‌ها و درس‌های عملی در کنار واحدهای نظری در برنامه‌های درسی آموزش عالی و به ویژه آموزش کشاورزی یک ضرورت بسیار مهم می‌باشد.

سازمان جهانی استاندارد، کیفیت را عبارت از مجموع ویژگی‌ها و خصوصیات یک فرآورده یا خدمت می‌داند که نمایانگر توانایی آن در برآوردن خواسته‌های بیان شده است (رحمانی و فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۷). کیفیت آموزشی عبارت است از سازگاری وضعیت آموزش عالی با استانداردهای از پیش تعیین شده و یا سازگاری وضع موجود آموزش عالی با سیاست‌ها، هدف‌ها و انتظارات از آموزش عالی. این نکته حایز اهمیت است که باید کیفیت در دو بعد نظری و عملی تضمین شود. آموزش کشاورزی به دلیل ماهیت خاص خود که مبتنی بر کسب مهارت است، باید از بعد عملی به خوبی قادر به آموزش و انتقال این مهارت‌ها به مخاطبان خود باشد (صفا و شعبانعلی فمی، ۱۳۸۷).

بانک جهانی کیفیت آموزشی را در برگیرنده دو مولفه محیط یادگیری و عملکرد فراگیر می‌داند. محیط یادگیری بازتابی از ترکیب درون‌دادها و فرآیندها است که عملکرد

و فعالیت‌های عملی می‌باشد. بنابراین، کارآموزی به یک عامل عمده در برنامه‌های درسی تبدیل شده است و به عنوان یک روش مناسب برای گذر از جهان نظری دانشگاهی به جهان عملی کسب و کار کشاورزی، فعالانه هدف‌های خویش را دنبال می‌کند. کارآموزی درسی حرفه گراست و با هدف آماده کردن دانشجویان برای مهارت‌ها و تخصص‌های مربوط به کار و فعالیت‌های حرفه‌ای آینده اجرا می‌شود.

کارآموزی فرآیندی است که در آن دانشجویان در شرایط واقعی کار درگیر شده، و قادر به توسعه هدف‌های حرفه‌ای می‌شوند. از راه کارآموزی در طول دوران تحصیل در دانشگاه، دانشجویان فرصتی را برای اعمال دانش آموخته شده در کلاس درس پیدا کرده و دیدگاه‌هایی عملی در زمینه کار و جامعه به دست می‌آورند (چن و همکاران، ۲۰۱۱). از سویی، کارآموزی به عنوان یک تجربه یادگیری با ارزش، برای همه کسانی که در آن دخالت دارند، مانند دانشجویان، دانشگاه‌ها، محیط کسب و کار و یا سازمانی که کارآموزان را استخدام می‌کند، منافع بالقوه‌ای فراهم می‌کند. مهم‌ترین بهره کارآموزی برای فراگیران تجربه کاری برای آنان است. به عبارتی گذراندن کارآموزی، دست‌یابی به فرصت‌های شغلی را پس از دانش آموختگی از دانشگاه برای فراگیر آسانتر می‌کند (دیوین و همکاران، ۲۰۰۸).

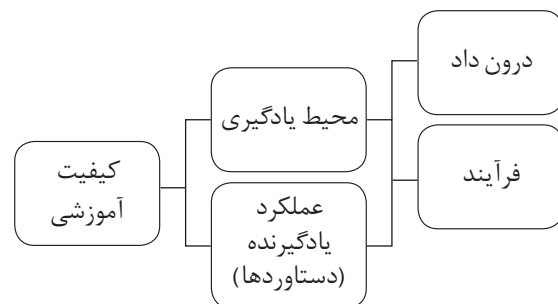
آموزش عملی، مانند کارآموزی، می‌تواند فرصت خوبی را برای ترکیب دانش نظری، دانش تجربی و دانش سازگاری حاصل از یادگیری تجربی، تفکر انتقادی و یادگیری به شیوه حل مسأله فراهم سازد. دوره کارآموزی، هدف‌هایی مانند «ایجاد فرصت برای دانشجویان جهت کسب تجربه عملی، آرایه فرصت‌هایی برای به کار بردن مهارت‌های کسب شده در دانشگاه، توسعه و بهبود مهارت‌های فردی و ارتباطی در کار با دیگر افراد، ایجاد فرصت شغلی، بهبود برنامه‌های مقطع کارشناسی کشاورزی» را دنبال می‌کند (صادقی و همکاران، ۱۳۸۷).

هم‌چنین هو (۲۰۱۲)، تجربه کار در مکان مناسب و پذیرش مسئولیت برای انجام وظایف؛ به دست آوردن دیدگاهی در مورد مدیریت و روش‌های مدیریت؛ درگیر شدن در تشخیص و حل مسایل، توسعه نگرش‌ها،

سودمندی برای اصلاح و بهبود کیفیت محیط یادگیری است. محیط یادگیری یکی از عامل های مهم تعیین کننده موفقیت یک برنامه درسی اثربخش است. کیفیت محیط یادگیری برای یادگیری موثر، مهم شناخته شده است. شناسایی ضعف محیط یادگیری و چگونگی ادراک یادگیرندگان از آن، به دانشگاه ها به منظور آسانگری فرآیند یادگیری و رسیدن به نتیجه یادگیری بهتر کمک خواهد کرد (نهر و همکاران، ۲۰۱۰). محیط یادگیری در نهاد آموزشی نقش مهمی در تربیت دانش آموختگان شایسته دارد. بنابراین، مهم ترین جنبه های فعالیت های آموزشی و تعامل یادگیرنده با مدرس روزانه در محیط دانشگاه رخ می دهد. در محیط یادگیری مدرسان در یادگیری مؤثر، تأثیر بسیار زیادی دارند. به دلیل این که دستیابی یادگیرندگان به نتایج برنامه به دانش تخصصی و چگونگی آرایه مؤثر مدرس در محیط کلاس وابسته است (موهد سید و همکاران، ۲۰۰۸).

معطری و رضانی (۱۳۸۸)، در بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری درباره محیط های یادگیری بالینی در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شیراز به این نتیجه رسیدند، دانشجویان نمره قابل قبولی را به محیط های یادگیری بالینی خود نداده اند. در بررسی سلطانی عربشاهی و همکاران (۱۳۸۷)، محیط آموزشی بخش های بالینی در دانشگاه علوم پزشکی ایران باگرایش بیشتر به سمت مثبت و به نسبت مطلوب ارزیابی شد. رنجبر و همکاران (۱۳۹۱)، در بررسی خود در پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران به این نتیجه رسیدند که بین محل سکونت، میزان علاقه به رشته تحصیلی، چگونگی عمل مدرسان، فضا و امکانات درس، ویژگیهای برنامه آموزش، روش مدیریت درس و ارزیابی دانشجویان از اثربخشی درس عملیات کشاورزی بر توانمندسازی آنان در سطح یک درصد رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. صفا و شعبانعلی فمی (۱۳۸۷) چهار عامل کیفیت تأسیسات و تجهیزات آموزش عملی در کشتزار، انگیزه و تجربه دانشجویان در زمینه کشاورزی، مهارت و شایستگی های استادان در زمینه آموزش های عملی و کیفیت امکانات و تجهیزات آموزش عملی را به عنوان بازدارنده و نارسایی های آموزش های عملی کشاورزی برشمردند.

یادگیرندگان را تحت تأثیر قرار می دهد. بانک جهانی اشاره دارد که درون دادهایی مانند: ظرفیت و انگیزه یادگیری یادگیرنده، موضوع درس یا برنامه درسی، مدرس مسلط بر موضوع درس و مجهز به فنون تدریس، زمان لازم برای یادگیری و ابزار و تجهیزات لازم برای تدریس و یادگیری، در شکل گیری محیط یادگیری نقش اصلی را بر عهده دارند (مشایخ، ۱۳۹۱). از بین این دو مولفه، این تحقیق به ارزیابی مؤلفه محیط یادگیری دوره های کارآموزی می پردازد.

نگاره ۱- مؤلفه های کیفیت آموزشی از دید بانک جهانی (برگرفته از مشایخ، ۱۳۹۱)

محیط یادگیری از عامل های مهم تعیین کننده رفتار یادگیرنده است و با دستاوردها، رضایت و موفقیت او ارتباط دارد. بنابراین، درک و شناخت مسایل و محیط آموزشی و محیط های جانبی آن برای تغییر، توسعه و مدیریت برنامه درسی اساسی می باشد (گونیراتنه و همکاران، ۲۰۰۸). آموزش علاوه بر آرایه اطلاعات، به اشتراک گذاری تجربه ها، ایجاد زمینه و محیط سازگار و مساعد برای یادگیری مرتبط است.

دانشگاه محیطی است که انتظار می رود، یادگیرنده فعالیت های مختلف یادگیری را در آن تجربه کند. ثابت شده است که برنامه آموزشی مهم ترین تعیین کننده محیط یادگیری می باشد و محیط یادگیری نیز مؤثرترین تعیین کننده رفتار همه طرف داران (حزب ها) آموزشی است. بنابراین انتظار می رود، هرگونه تغییر برنامه درسی شامل تغییر در محیط یادگیری، مدیریت و سازمان باید منجر به تغییر رفتاری پیش بینی شده شود (دیمیورون و همکاران، ۲۰۰۸). درک یادگیرندگان از محیط آموزشی خود مبنای

کارگیری نظری در عمل، احتمال چرخش شغلی، مشارکت در حل نارسایی ها و تنگناها، مشارکت در فرآیندهای برنامه ریزی مدیریتی، مشارکت در فرآیندهای کنترل مدیریتی و ارزیابی نهایی دانشجویان توسط سرپرستان در اثربخشی و افزایش کیفیت دوره های کارآموزی مؤثر می باشند.

بنابراین، با تحلیل کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی کشاورزی فرصتی برای روشن شدن شرایط و چگونگی فعالیت های آموزشی فراهم می شود و از این راه برنامه ریزان و کارکنان آموزشی نسبت به جنبه های مثبت و منفی برنامه کارآموزی آگاهی پیدا کرده و اقدام های لازم جهت ارتقای کیفیت برنامه ها و فعالیت های آموزش های عملی را انجام خواهند داد. در این رابطه سوال های اصلی این تحقیق این است که کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی چگونه است و چه عامل هایی بر آن تأثیرگذار می باشند؟

روش شناسی

این تحقیق از نوع توصیفی است و جامعه آماری آن ۲۳۵ تن پژوهش دانشجویان سال چهارم مقطع کارشناسی (ورودی سال ۱۳۸۸) دانشگاه کشاورزی و منابع رامین خوزستان که درس کارآموزی را گذرانده اند. حجم نمونه مورد بررسی با استفاده از جدول مورگان به شمار ۱۴۵ تن تعیین که به شیوه نمونه گیری طبقه ای متناسب با حجم طبقه گزینش شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته است که روایی آن توسط گروهی از صاحب نظران و اعضای هیات علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی و پایایی آن با استفاده از آلفا کرونباخ ($\alpha = 0.97$) مورد تایید قرار گرفت.

محیط یادگیری متشکل از دو مؤلفه فرآیند و درونداد است که برای سنجیدن این دو بعد ۲۰ گویه به فرآیند و ۳۰ گویه به درونداد اختصاص داده شد. همگی این گویه ها بر پایه طیف پنج درجه ای لیکرت سنجیده شده اند. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و آمار توصیفی شامل میانگین، درصد، فراوانی، انحراف معیار و تحلیل عاملی استفاده شد. برای سطح بندی کیفیت محیط یادگیری و مؤلفه های آن داده های مربوط با روش زیر در چهار سطح نامطلوب، به نسبت نامطلوب، به نسبت مطلوب و مطلوب، به روش زیر کدگذاری دوباره شد.

بستاکی (۱۳۸۹)، نیز عامل هایی مانند برنامه ریزی و سیاست های کلان، فرهنگی و فوق برنامه، محتوای آموزشی، کیفیت یادگیری و تدریس، نظام پذیرش دانشجو، اطلاع رسانی، تعامل دوسویه مرکز آموزش و واحدهای تولیدی و عامل نهادها و تشکل های صنفی را در اشتغال دانش آموختگان دوره های علمی - کاربردی مؤثر می داند. روزبهنانی و همکاران (۱۳۹۰)، در بررسی خود نشان دادند که پی گیری مشکل های کارآموز، دقت در انجام وظیفه ها و نظارت بیشتر بر یادگیری دانشجویان توسط مربیان دوره باعث ارتقای هر چه بیشتر کیفیت آموزش کارآموزی شده است و عملکرد مربیان دوره کارآموزی در حد بسیار خوب ارزیابی شد.

بررسی گوردون (۲۰۰۴)، گویای آن است که تعامل مربیان با فراگیران، توانایی مربیان برای مدیریت کلاس درس، توسعه حرفه ای مربیان و شور، اشتیاق و علاقه آنان، تبیین روش ها و سیاست های دوره کارآموزی، توانایی برقراری ارتباط و بازخورد، مشارکت دادن فراگیران در ارزیابی، وجود فضای احترام متقابل بر کیفیت دوره های کارآموزی مؤثر می باشند. پرایس (۲۰۰۹)، یکی از دلایل موفقیت سازمان های فنی و حرفه ای را داشتن محتوای آموزشی غنی می داند. نتایج بررسی گاپتا و همکاران (۲۰۱۰)، نشان داد بین رضایت دانشجویان از دوره کارآموزی با ماهیت تجربه کارآموزی و بهره های دریافتی ارتباط وجود دارد.

در بررسی فوئبه (۲۰۱۰)، سه عامل فردی (آمادگی تحصیلی، نگرش مثبت، و خود ابتکار عمل) و چهار عامل سازمانی (چالش های شغل، اثربخشی نظارت، شفافیت کار و جبران زیان) به عنوان اجزای مهم تشکیل دهنده کارآموزی موثر شناخته شدند. نتایج پژوهش وی نیز نشان داد، عامل های فردی، در تعیین اثربخشی و کیفیت دوره کارآموزی نقش عمده ای را بازی می کنند. اما اثربخشی نظارت و شفافیت کار نیز ارتباط مثبتی با موفقیت برنامه کارآموزی دارد.

وومک و همکاران (۲۰۱۱)، عامل هایی مانند برنامه ریزی درسی، تعامل آموزشگر/فراگیر، عدالت، محیط امن و حرفه ای را در ارتقای کیفیت کارآموزی مهم می دانند. آنانتاجایا (۲۰۱۱)، نیز به این نتیجه دست یافت که، درک بهتر از محیط واقعی کار در طول دوره کارآموزی، به

گیاهپزشکی، اقتصاد کشاورزی و صنایع غذایی، هریک ۱۴/۵ درصد از دانشجویان را در برداشتند. ۱۰/۳ درصد دانشجویان نیز گرایش تحصیلی فضای سبز بودند.

یافته های تحقیق نشان می دهند که ۷۵/۹ درصد از پاسخگویان محل کارآموزی خود را با هدف مشخص از پیش گزینش کرده اند، ۵۶/۶ درصد برای گزینش محل کارآموزی با استاد راهنمای خود مشورت کرده اند. نزدیک به ۵۹ درصد از پاسخگویان اظهار کرده اند که پیش از برگزاری دوره کارآموزی نشست توجیهی برای آشنایی دانشجویان با هدف های دوره کارآموزی تشکیل نشده است. هم چنین ۴۰/۷ درصد پاسخگویان بیان کرده اند که در نشست توجیهی حضور داشته اند.

یافته های به دست آمده از ارزیابی مؤلفه های کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی از دیدگاه پاسخگویان نشان می دهد، مؤلفه ی فرآیند دوره های کارآموزی کشاورزی در سطح به نسبت مطلوب و مؤلفه درونداد در سطح به نسبت نامطلوب قرار دارد (جدول شماره ۲).

ارزیابی کیفیت بعد درونداد دوره های کارآموزی در سطح به نسبت نامطلوب از دیدگاه دانشجویان گویای این است که با وجود تلاش هایی که در بعد فرآیند برای اجرای موفقیت آمیز دوره های کارآموزی صورت می گیرد اما، به نظر می رسد عامل هایی مانند نبود آمادگی شناختی و روانی دانشجویان برای حضور در دوره های کارآموزی، نبود مدرسان و کارشناسان کارآموزده و متخصص در مرکزهای پذیرنده ی کارآموزان، نبود مواد و وسایل مورد نیاز برای آموزش کارآموزان، نامناسب بودن فضا و امکانات آموزشی در محل کارآموزی و ضعف مقررات آموزشی مربوط به برگزاری دوره ها در دانشگاه یا در مرکزهای پذیرنده کارآموزان منجر به کاهش کیفیت درونداد در این دوره ها شده اند.

A = نامطلوب: $\min \leq A < \text{Mean} - \text{Sd}$

B = به نسبت نامطلوب: $\text{Mean} - \text{Sd} \leq B < \text{Mean}$

C = به نسبت مطلوب: $\text{Mean} \leq C < \text{Mean} + \text{S}$

D = مطلوب: $\text{Mean} + \text{Sd} \leq D < \text{max}$

یافته ها

تجزیه و تحلیل نتایج نشان می دهد که، ۷۱ درصد از پاسخگویان دختر و ۲۹ درصد آنان پسر بودند. میانگین سنی پاسخگویان ۲۲/۲۱ سال و انحراف معیار ۰/۷۳۸ سال است. بیشترین فراوانی مربوطه به پاسخگویان با ۲۲ سال سن و کمترین فراوانی مربوط به پاسخگویان با ۲۴ سال سن است. نزدیک به ۸۵ درصد از پاسخگویان اظهار داشتند دوره کارآموزی آنان مرتبط با رشته تحصیلی شان و ۱۱/۷ درصد نیز بیان داشتند که دوره کارآموزی آنان ارتباطی با رشته تحصیلی شان نداشت.

حدود ۷۲ درصد از پاسخگویان دوره کارآموزی خود را در بخش دولتی و ۲۴/۸ درصد از آنان دوره کارآموزی خود را در بخش خصوصی گذرانده اند. پنج نفر به این پرسش پاسخ ندادند. برابر یافته های جدول ۱ سه گرایش تحصیلی

جدول ۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر پایه رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
علوم دام و طیور	۱۷	۱۱/۷
ترویج و آموزش کشاورزی	۱۸	۱۲/۴
گیاهپزشکی	۲۱	۱۴/۵
مکانیزاسیون	۱۶	۱۱
باغبانی	۱۶	۱۱
اقتصاد کشاورزی	۲۱	۱۴/۵
فضای سبز	۱۵	۱۰/۳
صنایع غذایی	۲۱	۱۴/۵
جمع	۱۴۵	۱۰۰

جدول ۲- توزیع دوره های کارآموزی کشاورزی بر پایه مؤلفه های کیفیت آموزشی محیط یادگیری

سطح کیفیت محیط یادگیری دوره کارآموزی										
مؤلفه	نامطلوب		به نسبت نامطلوب		به نسبت مطلوب		مطلوب		میانگین*	انحراف معیار
	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد	فراوانی درصد				
فرآیند	۲۲	۱۵/۲	۴۷	۳۲/۴	۵۲	۳۵/۹	۲۴	۱۶/۶	۶۸/۶۲	۱۶/۰۷
درونداد	۲۴	۱۶/۶	۵۴	۳۷/۲۸	۴۸	۳۳/۱۲	۱۹	۱۳/۱	۷۲/۰۰	۲۱/۰۲

*کمینه= ۱ و بیشینه= ۵

جدول ۴- خلاصه ی تحلیل عاملی متغیرهای مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی کشاورزی

عامل	مقدار ویژه	درصد	درصد انباشته
عامل اول	۱۷/۴۲	۳۴/۸۴	۳۴/۸۴
عامل دوم	۳/۸۶	۷/۷۲	۴۲/۵۷
عامل سوم	۳/۰۹	۶/۱۹	۴۸/۷۶
عامل چهارم	۲/۲۹	۴/۴۵	۵۳/۲۲
عامل پنجم	۱/۹۷	۳/۹۵	۵۷/۱۷

جدول ۵ بار عاملی مربوط به متغیرها یا گویه های مربوط به هر یک از عامل های پنج گانه را پس از چرخش عاملی که به روش واریماکس انجام شد را نشان می دهد. همان طور که در این جدول دیده می شود این پنج عامل ۵۷/۱۷ درصد واریانس کل متغیرهای مزبور را تبیین می کنند. پس از وارد شدن گویه ها به تحلیل و انجام چرخش عاملی، عامل اول، در مجموع حدود ۳۴/۸۴ درصد از واریانس کل متغیرها را تبیین کرد و با عنوان عامل شرایط و امکانات مرکز کارآموزی نام گذاری شد. عامل دوم که حدود ۷/۷۲ درصد واریانس کل متغیرها را تبیین کرد، با عنوان عامل عملکرد مربی نام گذاری شد. به همین ترتیب، عامل سوم با تبیین ۶/۱۹ درصد از واریانس کل متغیرها با عنوان تعامل دوسویه دانشگاه با مرکزهای دوره کارآموزی و عامل چهارم با تبیین ۴/۴۵ درصد از واریانس کل متغیرها با عنوان عامل محتوای آموزشی، و بالاخره عامل پنجم با تبیین ۳/۹۵ درصد از واریانس کل تحت عنوان عامل برنامه ریزی آموزشی نام گذاری شدند. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که از بین عامل های مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری دوره کارآموزی، عامل شرایط و امکانات مرکز کارآموزی بیشترین واریانس متغیرها را تبیین کرده است.

یافته های جدول ۳ نشان می دهند که کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی در سطح به نسبت نامطلوبی قرار دارد. از آن جا که محیط یادگیری دوره های کارآموزی متناسب با دروندادهایی که دریافت می کند، بر یادگیری و عملکرد کارآموزان مؤثر است و هرگونه تغییر در هر یک از درون دادهای محیط یادگیری بر کیفیت یادگیری تأثیر می گذارد.

جدول ۳- توزیع فراوانی دوره های کارآموزی بر پایه کیفیت محیط یادگیری

سطح	فراوانی	درصد	میانگین رتبه ای
نامطلوب	۲۳	۱۵/۹	به نسبت نامطلوب
به نسبت نامطلوب	۵۵	۳۷/۹	
به نسبت مطلوب	۴۴	۳۰/۳	
مطلوب	۲۳	۱۵/۹	

برای تعیین عامل های مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری دوره های کارآموزی و تعیین مقدار واریانس تبیین شده توسط هر یک از عامل ها، از روش تحلیل عاملی تشخیص استفاده شد. در این رابطه، برای آگاهی از مناسب بودن داده ها برای تحلیل عاملی از آزمون KMO بهره گرفته شد. در این تحلیل مقدار KMO برابر با ۰/۸۵۹ به دست آمد. این امر نشان دهنده مناسب بودن انسجام درونی داده ها برای بهره گیری از فن تحلیل عاملی است. مقدار آماره بارتلت برابر با ۴۰۶۸/۰۷۳ و در سطح $(p=۰/۰۱)$ معنی داری بود که گویای مناسب بودن همبستگی متغیرهای وارد شده برای تحلیل عاملی می باشد. نتایج به دست آمده از این تحلیل، دسته بندی متغیرها در شش عامل بود که نتایج این تحلیل در جدول ۴ ارایه شده اند.

جدول ۵- توزیع متغیرها در عامل ها پس از چرخش عامل ها به روش واریماکس

عامل	متغیر	بار عاملی
شرایط و امکانات مرکز کارآموزی	وجود کارشناسان کارآموزده در مرکز کارآموزی	۰/۷۸۲
	توجیه بودن مسئولان مراکز مربوطه نسبت به وظایف خود در قبال کارآموز	۰/۷۶۳
	وجود فضای یادگیری مناسب در زمینه رشته تحصیلی	۰/۷۶۱
	امکان استفاده از امکانات و تجهیزات محل کارآموزی	۰/۷۵۷
	وجود نظم در برنامه ریزی و مدیریت زمان دوره کارآموزی از سوی مراکز کارآموزی	۰/۷۵۶
	اهمیت دادن کارکنان و مدیریت مراکز کارآموزی به دوره کارآموزی	۰/۷۵۴
	حضور پیوسته کارشناسان برای پاسخگویی به نیازهای کارآموز	۰/۷۲۳
	پذیرش مسئولیت بیشتر از سوی کارکنان مراکز مربوطه در قبال کارآموزان	۰/۷۱۸
	متناسب بودن شمار کارآموزان با امکانات مرکز کارآموزی	۰/۷۱۸

ادامه جدول ۵

۰/۱۶۹۳	دسترسی آسان به کارشناسان مرکز مربوطه	
۰/۱۶۷۸	وجود بخش نامه یا قانونی در مورد وظایف کارآموز و دوره کارآموزی در مرکز مربوطه	
۰/۱۶۶۶	دسترسی راحت به کارشناسان مرکز مربوطه	
۰/۱۶۵۲	میزان رضایت از رفتار مسئولان و کارکنان محل کارآموزی	
۰/۱۶۳۷	وجود تسهیلات زیرساختی از جمله وسایل رفت و آمد	
۰/۱۶۰۰	مشخص بودن هدف های دوره برای مراکز کارآموزی	
۰/۱۷۱۸	نظارت بر یادگیری مهارت های عملی در کارآموزی دانشجو	عملکرد مربی
۰/۱۷۰۲	کنترل حضور و غیاب دانشجو در محل کارآموزی توسط مربی دوره	
۰/۱۶۶۸	توضیح شرح وظایف دانشجو قبل از شروع دوره کارآموزی توسط مربی	
۰/۱۶۶۷	پیگیری مشکلات دانشجو در محل کارآموزی توسط مربی	
۰/۱۶۶۴	مناسب بودن شیوه ارزشیابی دانشجو در طول دوره کارآموزی توسط مربی	
۰/۱۵۶۸	تسلط مربی در انجام مهارت های عملی	
۵۶۰	حضور به هنگام مربی در محل کارآموزی و رعایت طول زمان آن	
۰/۱۵۲۲	دقت در انجام وظایف دانشجو از سوی مربی دوره	
۰/۱۴۷۹	توضیح های نظری لازم برای مهارت های عملی کارآموزی	
۰/۱۷۰۷	وجود حلقه رابط بین دانشگاه و مراکز کارآموزی	تعامل دوسویه
۰/۱۷۰۲	امکان دسترسی به استاد راهنما در طول دوره	دانشگاه و مراکز
۰/۱۷۰۲	توجیه کردن دانشجو پیش از دوره کارآموزی در زمینه وظایف آنان در دوره	دوره کارآموزی
۰/۱۵۷۲	همراهی استاد درس در طول دوره کارآموزی با کارآموزان و در نتیجه افزایش اثربخشی دوره	
۰/۱۵۶۲	وجود هماهنگی بین هدف های دانشگاه و مراکز کارآموز در زمینه کارآموزی	
۰/۱۴۴۹	امکان گزینش داوطلبانه فعالیت های متنوع از سوی کارآموز	
۰/۱۴۲۲	استفاده از دیدگاه، نظر ها و دانش دانشجو در مرکز کارآموزی	
۰/۱۵۸۹	مناسب بودن شیوه گزینش محل کارآموزی	محتوای آموزشی
۰/۱۵۷۲	اهمیت دوره کارآموزی برای کارآموز	
۰/۱۵۶۷	برگزاری دوره کارآموزی زیر نظر کارشناسانی ماهر، مسئول و متخصص	
۰/۱۵۱۸	مناسب بودن میزان حضور کارآموز در محل کارآموزی	
۰/۱۵۱۷	مناسب بودن طول و مدت زمان دوره کارآموزی	
۰/۱۵۱۴	حضور به هنگام کارآموز در محیط کارآموزی	
۰/۱۴۸۵	استفاده مؤثر از وقت در مرکز مربوطه برای گذراندن دوره توسط کارآموز	
۰/۱۷۴۲	تناسب محل کارآموزی با رشته تحصیلی	برنامه ریزی
۰/۱۶۲۰	میزان نظم و انضباط در برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی دوره کارآموزی از سوی گروه آموزشی	آموزشی
۰/۱۵۹۶	ضرورت واحد کارآموزی در طول دوره تحصیلی	
۰/۱۵۰۰	مناسب بودن زمان ارائه درس کارآموزی	

بحث و نتیجه گیری

ورود به بازار کار می باشد. آموزش های عملی باید مبتنی بر برنامه ریزی آموزشی و درسی باشد. یعنی این که با برنامه ریزی آموزشی مشاغل مورد نیاز بازار کار مورد شناسایی قرار گرفته و آن گاه با استفاده از برنامه های درسی دانش و مهارت های شغلی مورد نیاز ارایه شود. به عبارتی دیگر، آموزش ها باید بتوانند افراد را توانمند ساخته و مهارت هایی را آموزش دهند که در راستای هدف های آموزش کشاورزی و متناسب و هماهنگ با نیازهای جامعه باشد. این بررسی نشان داد

تشخیص کیفیت و اثربخشی دوره های آموزشی و کارآموزی در نظام آموزش عالی، به ویژه در آموزش کشاورزی برای برنامه ریزان این نظام دارای اهمیت می باشد. توسعه آموزش های فنی، عملی و کاربردی از مهم ترین نیازها برای پیشرفت یک کشور می باشد. زیرا داشتن نیروی انسانی کارآموزده و حرفه ای یکی از عوامل های تعیین کننده در رشد و توسعه کشورها به شمار می آید. هدف اساسی این نوع آموزش ها آماده سازی افراد برای

که از دیدگاه پاسخگویان مؤلفه فرآیند به نسبت مطلوب، مؤلفه درونداد به نسبت نامطلوب و در دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان محیط یادگیری دوره های کارآموزی کشاورزی به نسبت نامطلوب می باشند. نکته مهم در این است که با وجود کیفیت نامطلوب دروندادهای دوره های کارآموزی کشاورزی، تلاشهایی برای برگزاری موفقیت آمیز دوره های کارآموزی، در بعد فرآیند، از سوی دست اندرکاران صورت می گیرد.

شرایط برای بهبود و رفع نارسایی ها و اصلاح بعد های محیط یادگیری (فرآیند و درون داد) وجود دارد. البته با توجه به نتایج به دست آمده، بهبود و اصلاح باید در بعد درون داد بیشتر مورد توجه قرار گیرد و با شناسایی نقاط ضعف محیط یادگیری و از جمله درون دادها و تقویت آنها، کیفیت یادگیری بهبود یابد. این نتیجه با نتایج بررسی معطری و رضانی (۱۳۸۸) هم خوانی دارد اما با نتایج بررسی سلطانی عربشاهی و همکاران (۱۳۸۷)، هم خوانی ندارد. براساس تحلیل عاملی انجام شده، یافته های این پژوهش در قالب پنج عامل شرایط و امکانات مرکز کارآموزی، عملکرد مربی دوره کارآموزی، تعامل دوسویه دانشگاه با مراکز دوره کارآموزی، محتوای آموزشی و عامل برنامه ریزی آموزشی دسته بندی شدند.

برخی از این یافته ها مانند شرایط و امکانات مرکز دوره کارآموزی، با بررسی موحد محمدی و همکاران (۱۳۸۷) و پرداختچی (۱۳۸۸) هم خوانی دارند. سایر موردها از جمله عملکرد مربی دوره کارآموزی، دست آوردهای این تحقیق با نتایج بررسی های روزبهرانی و همکاران (۱۳۹۰) و گوردون (۲۰۰۴)، نیز هم خوانی دارد. هم چنین دیگر نتایج این بررسی مانند عامل برنامه ریزی آموزشی، تعامل دوسویه دانشگاه و مراکز دوره کارآموزی و عامل محتوای آموزشی با بررسی بستاک (۱۳۸۹) و وومک و همکاران (۲۰۱۱)، هم راستاست. با توجه به نتایج به دست آمده از سطح بندی ابعاد محیط یادگیری و هم چنین عامل های مؤثر بر کیفیت محیط یادگیری پیشنهاد می شود:

۱- نشست هایی در سطح دانشگاه با همکاری گروه های آموزشی به منظور آشنایی دانشجویان با گرایش های تحصیلی طوری برنامه ریزی شود که منجر به آشنایی دانشجویان با هدف های گرایش های کشاورزی و ایجاد

علاقه در آنان شود.

۲- دانشجویان برای گذراندن دوره کارآموزی به سمت مرکزها و سازمان هایی هدایت شوند که شرایط به منظور تجربه کار مستقیم و متناسب با رشته های تحصیلی فراهم باشد و نه تنها زمینه ای برای بروز نوآوری، ابداع و ابتکار حرفه ای دانشجویان ایجاد شود بلکه با فرآیند راه اندازی و اداره کسب و کار در رشته خویش آشنا شوند.

۳- دانشگاه ها باید در پی برقراری و گسترش ارتباطات با سازمان ها و مرکزهای کسب و کار بیرونی بوده و دانشجویان را به منظور کسب تجربه و مهارت های بیشتر به این گونه مرکزها معرفی کنند. هم چنین، امکان استفاده از امکانات و تجهیزات محل کارآموزی برای دانشجویان فراهم و نظم در برنامه ریزی و مدیریت زمان دوره کارآموزی از سوی مراکز کارآموزی وجود داشته باشد و فضای یادگیری مناسب در زمینه رشته تحصیلی برای کارآموز ایجاد شود.

۴- به منظور اثربخش کردن عملکرد مربیان دوره کارآموزی لازم است که وظایف دانشجویان پیش از آغاز دوره کارآموزی توسط مربی توضیح داده شود و تشریح شود، این افراد نسبت به انجام وظایف کارآموز در طی دوره دقت کرده و بر یادگیری مهارت های عملی وی نظارت لازم را داشته باشد و یادگیری کارآموزان را پس از پایان دوره به طور بهینه و به شیوه های متنوع ارزشیابی کنند.

۵- واحد درسی کارآموزی باید در زمان مناسب از سوی گروه های آموزشی به صورت منظم برنامه ریزی و ارایه شود و پیش از آغاز دوره کارآموزی ضرورت واحد کارآموزی در طول دوره تحصیلی برای دانشجویان مطرح شود. در پایان دوره نیز علاوه بر تهیه گزارش کارآموزی، ارزشیابی بهینه ای از سوی گروه آموزشی از میزان یادگیری دانشجویان انجام شود.

۶- دوره های کارآموزی زیر نظر کارشناسانی ماهر، مسئول و آشنا با هدف های دوره های کارآموزی به گونه ای برنامه ریزی و اجرا شوند که علاوه بر پیوند دادن مطالب نظری و آموخته های کلاسی با موقعیت های کاربردی و عملی، زمینه هایی را برای افزایش دانش تخصصی برای کارآموزان فراهم سازند.

منبع ها

- بارانی، ش. درویشی، ف.، اعظمی، ا. و زرافشانی، ک. (۱۳۸۸). بررسی روند پیشرفت تحصیلی دانشجویان ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه رازی و عوامل مؤثر بر آن. نامه آموزش عالی، دوره جدید، سال دوم، شماره هفتم، صص ۸۱-۵۹.
- بستاکي، م. (۱۳۸۹). تحلیل عاملی مؤلفه های مؤثر بر اشتغال دانش آموختگان دوره های علمی کاربردی (دیدگاه مدیران). فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۱۴، صص ۳۵-۲۶.
- رحمانی، ر. و فتحی واجارگاه، ک. (۱۳۸۷). ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی. فصلنامه علمی- ترویجی راهبردهای آموزش، دوره ۱، شماره ۱، صص ۳۹-۲۸.
- رنجبر، ا.، خلیل ارجمندی، ج. و کلانتری، خ. (۱۳۹۱). ارزیابی اثربخشی عملیات کشاورزی بر توانمندسازی دانشجویان رشته های کشاورزی در دانشگاه تهران. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ویژه نامه تابستان ۱۳۹۱، صص ۹۳-۸۳.
- روزبهنانی، ف.، شیخ طاهری، ع.، فرزند پور، م.، رنگرز جدی، ف. و مبارک قیصری، ز. (۱۳۹۰). ارزیابی عملکرد مربیان کارآموزی از نظر دانشجویان مدارک پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی کاشان. مدیریت اطلاعات سلامت، دوره هشتم، شماره دوم، خرداد و تیر ۱۳۹۰، صص ۲۵۷-۲۵۱.
- سلطانی عربشاهی، کوهپایه زاده، ج. و ثبوتی، ب. (۱۳۸۷). محیط آموزشی بخش های اصلی بالینی بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران از دیدگاه فراگیران براساس مدل DREEM. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، دوره ۸، شماره ۱، صص ۴۳-۵۰.
- شریف زاده، ا. ق.، عبدالله زاده، غ. ح. و شاه پسند، م. (۱۳۹۱). ارتقای آموزش عملی از طریق بهبود دوره کارآموزی در دانشگاه علوم پزشکی کشاورزی و منابع طبیعی گرگان. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۳، صص ۴۷-۵۹.
- صادقی، ف. ا.، شریف زاده، ا.، موحدمحدی، ح. مریدالسادات، پ. (۱۳۸۷). بررسی نقاط ضعف و قوت دوره کارآموزی دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۴، شماره ۱، صص ۱۰۸-۹۹.
- صفا، ل. و شعبانعلی فمی، ح. (۱۳۸۷). بررسی کیفیت آموزش های عملی کشاورزی از نظر دانشجویان پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران. مجله کشاورزی، دوره ۱۰، شماره ۱، صص ۱۰۰-۸۷.
- عطائی، پ.، نومی خلجان، س.، زمانی، غ. ح. و ایزدی، ن. (۱۳۹۲). انگیزه دانشجویان کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز نسبت به دوره کارآموزی. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۴، صص ۱۲۰-۱۰۸.
- لیث، ن.، چیدری، م.، رضوانفر، ا. و عباسی، ع. ا. (۱۳۹۱). بررسی میزان کسب و توسعه مهارت های شغلی دانشجویان علمی- کاربردی کشاورزی استان آذربایجان غربی. فصلنامه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی)، جلد ۲۶، شماره ۲، صص ۱۳۳-۱۲۶.
- محبوبی، م. ر. و شریف زاده، ا. (۱۳۸۸). ارزیابی اثربخشی درس عملیات کشاورزی، مورد: دانشکده کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان. مجله تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره ۲-۴۰، شماره ۴، صص ۱۱۸-۱۰۹.
- مشایخ، ف. (۱۳۹۱). دیدگاه های نودر برنامه ریزی آموزشی. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت). معطری، م. و رمضانی، س. (۱۳۸۸). دیدگاه دانشجویان پرستاری درباره محیط های یادگیری بالینی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، دوره ۹، شماره ۲، صص ۱۳۷-۱۴۵.

Al-Ayed, I.H. and Sheik, S.A. (2008). Assessment of the educational environment at the College of Medicine of King Saud University, Riyadh. Eastern Mediterranean Health Journal, Vol. 14, No. 4, pp953-959.

Anantadjaya, Sam.P.D. (2011). An Analysis of Effectiveness on the University's Internship Programs in Indonesia: A Case Study at Selected Universities with International Curriculums. Metropolitan

- Universities Journal, Vol. 22, No. 2, pp. 121-130, November 2011, Available at: <http://papers.ssrn.com>.
- Chen, C.-T., Hu, J.-L., Wang, Ch.-C., Chen, Ch.-F. (2011) A study of the effects of internship experiences on the behavioural intentions of college students majoring in leisure management in Taiwan. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, Vol. 10, No. 2, PP.61- 73.
- Day, K. (2009). Creating and Sustaining Effective Learning Environments. *All Ireland Journal of Teaching and Learning in Higher Education (AISHE-J)*, 1(1), 1-13.
- Demiroren, M., Palaoglu, O., Kemahli, S., Ozyurda, F. and Ayhan, I.H. (2008). Perceptions of Students in Different Phases of Medical Education of Educational Environment: Ankara University Faculty of Medicine. *Med Educ Online [serial online]*; 13:8.
- Divine, R., Miller, R., Wilson, J. H & Linrud, J. (2008). Key philosophical decisions to consider when designing an internship program. *Journal of Management and Marketing Research*, vol 1, p.p, 1-6.
- Gordon, H. R. D. (2004). Selected Factors of Teaching Effectiveness: Perceptions of 57 Apprenticeship Trainers. *The Journal of Technology Studies*, pp.56-59. Available at: <http://scholar.lib.vt.edu>.
- Gooneratne, I.K, Munasinghe, S.R, Siriwardena, C., Olupeliyawa, A.M, Karunathilake, I. (2008). Assessment of Psychometric Properties of a Modified PHEEM Questionnaire. *Ann Acad Med Singapore*; 37:993-7.
- Henry, J.S., Rehwaldt, S. S. & Vineyard, G.M. (2001). Congruency Between Student Interns and Worksite Supervisors Regarding Critical Elements of an Internship Experience. *Information Technology, Learning, and Performance Journal*, Vol. 19, No. 1, pp. 31- 42.
- Hsu, M. - S. (2012). A study of internship attitude, subjective norm, perceived behavioral control, and career planning of hospitality vocational college students. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, vol.11, pp.5-11.
- Hutchinson, Linda. (2003). ABC of learning and teaching: Educational environment. *BMJ*, 326(7393): 810 – 812.
- Gupta, P.B., Burns, D.J. & Schiferl, J. S. (2010). An Exploration of student satisfaction with internship experiences in marketing. *Business Education & Accreditation*, vol.2, No.1, pp.27-37.
- Mohd Said, N., Rogayah, J. & Hafizah, A. (2008). Great Teacher Creates Effective Learning Environment: A Study through IIUM Nursing Students' Eyes. *Orginal Article, Med & Health*; 3(2): 274-279.
- Nahar, N., Kabir Talukder, H., Hossain Khan, T., Mohammad, Sh. & Nargis, T. (2010). Students' Perception of Educational Environment of Medical Colleges in Bangladesh. *Bangabandhu Sheikh Mujib Medical University Journal*, 3(2):97- 102.
- Phoebe, W. K. (2010). Determinants of Internship Effectiveness for University Students in Hong Kong. An Honours Degree Proposal Submitted to the School of Business in Partial Fulfillment of the Graduation Requirement for the Degree of Bachelor of Business Administration (Honours) Hong Kong Baptist University.
- Price, D. (2009). Job active group grow on base the Curriculum of Vocational and technical Education and adapt With Development. *the journal of education and training*, Vol.41, Iss02, PP.79-97.
- Womack, S.T., Hannah, S.L. & Bell, D. (2011). Factor Analysis of Intern Effectiveness. *Administrative Issues journal: Education, Practice, and Research*, vol.2, Issue1. Available at: <http://www.swosu.edu>.

Factors Affecting Quality of Internship Learning Environment at Ramin University of Agriculture and Natural Resources, Iran

M. Mousawi¹, S. Mohammadzadeh², K. Shabani³

1,3- M.Sc. Graduates of Agricultural Extension and Education, Ramin University of Agriculture and Natural Resources, Iran

2- Assistant Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Ramin University of Agriculture and Natural Resources, Iran

Abstract

Learning environment includes physical, psychological, emotional conditions and equipment, as well as social and cultural factors that affect the growth and development of a learner in an educational institution. This study aimed at identifying factors affecting the quality of students' internship learning environment at Ramin University of Agriculture and Natural Resources. A survey method was used. The statistical population consisted of all senior students who passed internship course (N=235). Sample size was determined (n=145). Applying Morgan Table and stratified random sampling technique was used to select samples. Data was collected using questionnaire. That its validity was confirmed by a panel of agricultural extension and education experts. Reliability of the questionnaire was conducted and confirmed using Cronbachs alpha 0.96. The findings showed that from the view point of the students, the process of agricultural apprenticeship was relatively favorable, at the Input factors were relatively unfavorable and the overall learning environment was relatively unfavorable. Using factor analysis technique, variables affecting the quality of apprenticeships learning environment summarized in five factors namely: conditions and facilities apprenticeships centers, coach performance apprenticeships, mutual interaction between universities and internship course centers, educational content, and educational planning. conditions and facilities apprenticeships centers explained the highest variance of the variables. These five factors totally explained 57.17 percent of variables affecting internship courses learning environment.

Index Terms: internship courses, quality of learning environment, internship facility

Corresponding Author: M. Mousawi

Email: marziehmousavi66@yahoo.com

Received: 12/2/2014 ; **Accepted:** 15/10/2014